

Становище
ЗА
Светлин Митрев Одаджиев

с дисертация на тема

**ЖЕНАТА В КИТАЙСКОТО ОБЩЕСТВО:
ТРАДИЦИИ И ПРОМЕНИ**

към ФФ на ЮЗУ „Неофит Рилски”, катедра „Философски и политически науки”

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

по професионално направление – 2.3 Философия (Социална философия)

от

проф. Нонка Богомилова, д-р на философските науки

I. Структура и основни проблемно-тематични полета в дисертационния труд:

Дисертацията се състои от увод, три глави, заключение и библиография в обем на 181 стр., както и две приложения. Библиографията включва повече от 100 източника, голяма част от които на английски език.

В **Увода** са посочени измеренията на актуалността на изследването, представени са целите, задачите, източниците и ограниченията, както и работната хипотеза на труда, ангажирани с въпроса за положението на жената в съвременен Китай, разгледан в културно-исторически план и социално-философски план.

Първа глава на труда, носеща заглавието *ЖЕНАТА В ДРЕВЕН И КЛАСИЧЕСКИ КИТАЙ* разглежда този въпрос в рамките на три светогледно-религиозни системи: даоизъм, конфуцианство и будизъм. **Втора глава** на дисертацията, назована *ОБЩЕСТВЕНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЖЕНАТА ПО ВРЕМЕТО НА МАО* разглежда различни равнища на промените, настъпили в положението на жената в условията на комунистическото управление на Мао. **Трета глава** на труда – *ЖЕНАТА В ПОСТМАОИСТСКИ И МОДЕРЕН КИТАЙ* – проследява и оценява многопластово еволюцията в социалния статус и в самосъзнанието на съвременната жена в Модерен Китай. В **Заключението** са обобщени основните тези и изводи от направеното изследване.

Докторантът е магистър по философия, има и неколкогодишна практика като преподавател по философия в горния гимназиален курс.

II. Теоретични сполуки и постижения в дисертационния труд

1. Дисертационният труд има сериозен информационен принос в представянето и разискването на проблема за положението на жената в съвременен Китай – въпрос, в който се оглеждат и фокусират редица други важни социални, философски и политически проблеми, свързани с тази световнозначима страна и култура.

2. Избраната тема и начинът на разработването ѝ правят изследването силно актуално – не само защото то се ангажира с изучаването на духа и културата на една бързо развиваща се и променяща се страна, но и защото въпросът за статуса на жената в подобна култура е въпрос, тясно свързан с винаги актуалните проблеми за човешката свобода, толерантност, справедливост, равноправие.

3. Този теоретически плодотворен проблем е разгледан в развитие, в културно-историческа динамика, което прави труда познавателно и методологически панорамен, отворен към широк мисловен хоризонт и към разнообразни хуманитарни и социални дисциплини.

4. Стойностен в изследователско отношение е многопластовият подход към разглеждането на дисертационния проблем: докторантът го анализира в рамките на конкретни културно-исторически единици (периоди, етапи), като сложно сплетен възел от наследени светогледни наслоявания, конкретен икономико-политически облик и самосъзнание, самоосмисляне на жената в този ареал.

5. В този многопластов анализ авторът показва добро познаване на релевантните към темата на изследването аспекти на даоизма, конфуцианството и будизма като традиционни ценностни стереотипи; на икономико-политическата, културната и законовата ситуация, характеризираща откритите в труда периоди като ключови за промените в социалния статус на жената в Китай.

6. Анализът се отличава с трезво, адекватно „ранжиране“ на значението и въздействието на всеки един от тези фактори в конкретната културно-историческа ситуация: силното, константно влияние на традиционните светогледни стереотипи за ролята и мястото на жената, залегнали в даоизма, конфуцианството и будизма, даващи

възможност за гъвкави реакции от страна на управляващите; патриархалната и аграрна специфика на китайското общество, за дълъг период от време поставящи жената в подчинено положение; значението на икономическата и на политическата организация на социума, които в Новата история на Китай стават доминиращи по отношение на наследените традиции в отношението към жената; употребата на едни или други елементи от традицията, актуализирането им в зависимост от интересите на управляващите.

7. Изследването се отличава с хуманистичната си настройка, но без да губи чувството за реалистичност и безпристрастност на анализа, което характеризира всеки коректен изследователски подход: авторът открива, про-вижда елементи на неравностойност в положението на жената по отношение на мъжа дори в ситуации, които на пръв поглед ѝ дават възможност за многостранно и възходящо развитие; показва двойствеността на подобни ситуации, поставящи жената в състояние на труден избор или дисбаланс по отношение на значимите ѝ роли, особено в комунистически и в модерен Китай; същевременно той трезво оценява конкретното позитивно значение за статуса на жената за даден период на някои от приеманите като унижителни за нея форми (статусът на куртизанките и пр.).

8. Ценностният фундамент/образ, на основата на който се реализират познавателните и оценъчните цели на изследването е една хармонична, балансирана идея за жената с акцент върху социално детерминирания драматичен сблъсък между различните ѝ роли и изяви – подход, който позволява на автора да надмогне някои крайности във феминистките и джендър изследвания, които често абсолютизират една или друга от тези роли и изяви.

III. Коментари и критични бележки

1. Разгъването на основните теми и тези в труда не потвърждава напълно формулираната в Увода работна хипотеза – за определящото значение (в крайна сметка, до голяма степен) на ценностно-светогледната традиция: развитието на изследването показва по-скоро взаимодействието ѝ с другите фактори, особено икономически и политически, а в определени условия (в Най-новата история) - и инструментализирането ѝ.

2. Самооценката на подхода в дисертационния труд като предимно историко-философски, не е съвсем точна. Тя се отнася за част от него (части от Първа глава), докато цялостният дух на труда е по-скоро мултидисциплинарен, в който социалната философия има своето място, но също така социологията, политологията, историята, културологията: именно в този синтез виждам най-добрата страна на труда.

3. Подвъпросна е и самооценката в Автореферата, че в Първа глава се разглеждат философските учения будизъм, даоизъм и конфуцианство: по-адекватно е те да се квалифицират по-скоро като светогледни системи, в които фигурират религиозно-философски идеи, макар и трудно съотносими с класическата/ Западната представа за философия; още повече, че анализът на докторанта на релевантните за темата му понятия в тези учения е по-скоро в жанра на популярното изложение, отколкото в дълбинен теоретичен смисъл.

4. Би било полезно и интересно в бъдещи изследвания по въпроса дисертантът да обърне по-сериозно и задълбочено внимание върху причините (от икономически, политически, културен, духовен, биологичен характер) за доминацията на мъжкото начало в китайската култура, понякога приемаща дори крайни форми (детеубийство на новородени от женски пол и др.).

Заклучение:

На основата на посочените сполуки и постижения в разработката на малко изследван у нас въпрос, развит на добро, мултидисциплинарно равнище, вече достояние на заинтересованата аудитория чрез 7 публикации на статии и 1 издадена в чужбина студия, аргументирано подкрепям присъждането на Светлин Митрев Одаджиев на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление – 2.3 Философия (Социална философия).

С уважение:

Нонка Богомилова

14.11.2020 г.